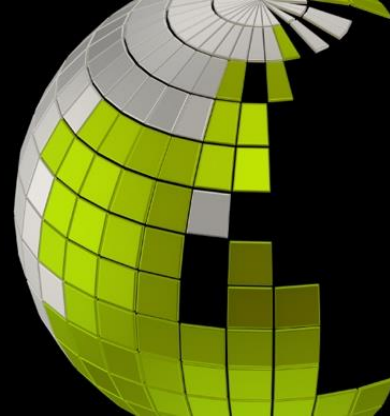

Tescilin Etkileri ve Tescili Zorunlu İşlemler

DL'DEN NOTLAR

SERİSİ

- XV -

Kamusal işlevi nedeniyle siciller, incelemelerine konu işlemlere ilişkin kamu güveni sağlama amacı gütmektedir. Kamu güveninin sağlanması adına yapılan tescil ve ilanlar doğal olarak üçüncü kişiler üzerinde etki yaratmaktadır. Ticaret sicilinde tescilin, işlemin tarafları ve üçüncü kişiler üzerinde kurucu etkisi, olumlu etkisi, olumsuz etkisi, ispat aracı olması etkisi ve açıklayıcı etkisi bulunmaktadır.

Tescilin Kurucu Etkisi

Kanunun tescilini zorunlu kıldığı işlemlerin tescil ile sonuç doğurması tescilin kurucu etkisidir. Tescili zorunlu olan bu işlemler tescil ile hukuki sonuç doğurmaktadır.

Tescilin Olumlu Etkisi

Üçüncü kişilerin, kendilerine karşı sonuç doğurmaya başlayan sicil kayıtlarını bilmediklerine ilişkin iddialarının dinlenmeyeceği tescilin olumlu etkisidir. Tescilin pozitif etkisi ile ispat külfeti üçüncü kişiye geçer. Tescilin pozitif etkisi yalnızca tescili zorunlu olan yani kanunda sayılmış olan işlemler için mevcuttur.

Tescilin Olumsuz Etkisi

Tescili zorunlu olduğu hâlde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı zorunlu iken ilan olunmamış bir husus, ancak bunu bildikleri veya bilmeleri gerektiği ispat edildiği takdirde, üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir. Zorunlu olduğu halde tescil edilmemiş veya ilan olunmamış işlemler için ispat yükü üçüncü kişilerin bu işlemleri bilmesi gerektiğini iddia eden taraftadır.

Tescilin İspat Aracı Olması Etkisi

Tescili zorunlu işlemler tescil ile geçerli duruma gelirler yani hukuki geçerlilik için tescil, bir ispat aracı niteliği taşır. Tescilin ispat aracı olması etkisi yalnızca kanunun tescil edilmesini zorunlu kıldığı işlemlerin tescili ile doğmaktadır.

Tescilin Açıklayıcı Etkisi

Tescil edilmeden de hukuki sonuç doğuran işlemlerin 3.kişiler nezdinde hüküm ifade edebilmesi adına yapılan tescilde tescilin bildirici etkisi söz konusudur. Burada üçüncü kişinin menfaatini korunmaktadır. Örneğin ticari işletmenin tescili tacir sıfatı kazanılması yönünden açıklayıcıdır.

Ticaret şirketlerinin kuruluşu

Tasfiye

Tek pay sahipliği, tek pay sahibi değişikliği ya da tek pay sahipliğinin sona ermesi bildirimi

Temsile yetkili kişilerin atanması

Ticari işletme rehninin kurulması

Adres değişikliği

Ticaret şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi ve tür değiştirmesi

Temsile ilişkin iç yönerge ve anonim şirketlerde genel kurul iç yönergesi

Esas sözleşme değişikliği

Şube açılışı ve kapanışı

Sermaye artırımı ve azaltımı

Türk Ticaret Kanunu madde 198'e göre yapılan bildirim

Denetçi atanması

Limited şirketlerde pay devri

TESCİLE TABİ TEMEL İŞLEMLER